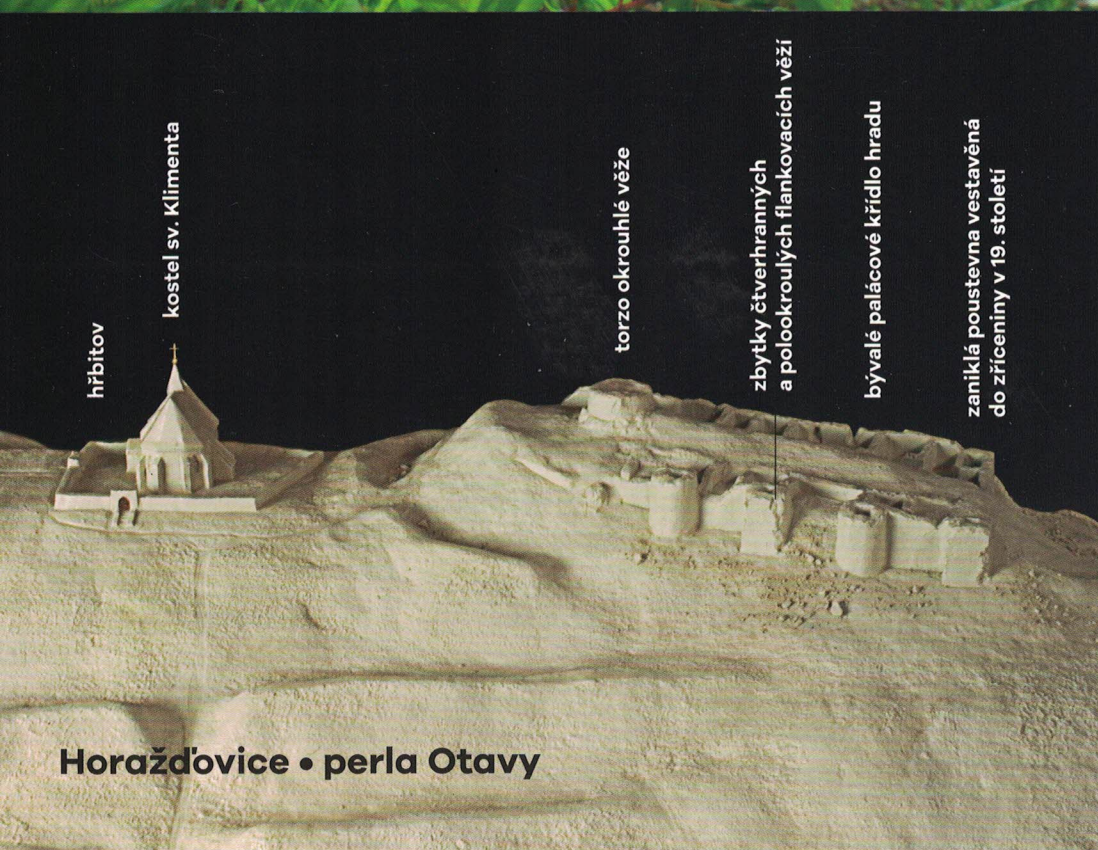

Prácheň • hradiště a hrad

Horáždovice • perla Otavy

Prácheň

Ve vzdálenosti necelých dvou kilometrů západně od města Horažďovic se nad korytem řeky Otavy vypíná příkrý skalnatý ostroh. Stejně jako například Říp nebo Blaník patří Prácheň (512 m n. m.) mezi takzvané národní nebo také posvátné hory. Právě z tohoto důvodu se kámen z Prácheň stal v roce 1868 jedním ze základních kamenů Národního divadla. Označení Prácheň je považováno za prastarý, ještě všeslovan-
ský pojem označující „zpráchnivělou věc, troud, zvláště dřevo“. Je tak možné, že bylo poprvé použito v souvislosti s prvním stárnutím, práchnivěním dřevěného opevnění hradiště, které zde vzniklo v rámci hradske soustavy již v době počátků českého státu. Od poloviny 11. století až do vrcholného středověku byl hrad Prácheň součástí primitivní raně feudální správní soustavy a kromě funkce obranné měl také funkci vládní, správní a hospodářskou. Sídli zde knížecí a později královský hradske správce se svou ozbrojenou družinou. Byla tu správa knížecích statků a lesů, rozhodovaly se zde spory mezi knížecími poddanými, bdělo se odtud nad bezpečností cest pod knížecí ochranou, soustřeďoval se zde výnos knížecího hospodářství, poplatků, mýt, cel, pokut a jiných plnění, svolávali se odtud poddaní k robotám a pomocným úkonům. Hrad Prácheň rovněž sloužil jako jeden

z prvních opěrných bodů křesťanské organizace. Pravděpodobně hned záhy po založení hradiště se zde totiž objevil svatokliment-
ský duchovní stánek. S jeho založením se pojí několik legend. Jedna z nich hovoří o přítomnosti sv. Konstantina a Metoděje, případně i Metodějova žáka Gorazda, u příležitosti jeho zakládání a slavnostního svěcení, při němž zde vztyčili nové, dosud na této hoře neznámé a nevidané znamení kříže. Neexistují však žádné prameny, které by to potvrzovaly. Na místě dřevěného kostela, patřícího k původnímu hradu, byl ve 13. století, v době, kdy již hradiště přestávalo plnit svoji funkci, postaven raně gotický kostel. Po zrušení hradske soustavy v 60. letech 13. století nastala éra pevného kamenného hradu postaveného podle vzoru francouzských kastelů. Právo postavit na hoře kamenný hrad udělil v roce 1315 Bavorům z Bavorova a ze Strakoníc listinou Jan Lucemburský. Během husitských válek hrad zpustl a fara zanikla. Na přelomu 15. a 16. století za Půty Švihovské z Rýzmburka byl kostel a kamenný hrad obnoven. Pravděpodobně v této době se do kostela dostal i „Prácheňský kancionál“, pocházející z přelomu 15. a 16. století. Následně upadla Prácheň na dlouhou dobu v zapomnění, aby ji čeští obrozenci v 19. století objevili jako bájnou horu.

foto: Václav Čubr, model: Martin Tischer

INFOCENTRUM • Horažďovice

Mírové náměstí 11, Horažďovice, e-mail: ic@muzeumhd.cz, tel.: +420 371 430 634

www.horazdovice.cz